

TECHNISCHE VRAGEN BEGROTING 2025

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefuillehouder	Vraag	Antwoord
1	Partij voor de Dieren	18	1 a)	Jeroen Achten	Op 31-12-2022 voldeden 20 dijktrajecten aan de omgevingswaarde. Volgens de tabel zijn dat er in 2025 nog steeds 20. Zijn er in de periode tussen 2022 en 2025 geen trajecten die gaan voldoen aan de omgevingswaarde? Wat is de reden daarvan? Gaan we in dit slakkentempo het einddoel van 45 in 2050 halen?	Dijkversterkingsprojecten doorlopen over meerdere jaren verschillende fases. Na de verkenningfase volgt de planuitwerkingsfase voordat gestart wordt met de realisatiefase. Veel HWBP-WL projecten bevindt zich tot nu toe in de verkenning-of planuitwerkingsfase. Pas in de realisatiefase gaan we daadwerkelijk kilometers hoogwaterveilig opleveren. Dat is ook pas het moment dat een traject überhaupt kan gaan voldoen aan de omgevingswaarde. Daarbij geldt dat voor de "status van een dijk" gekeken wordt naar het gehele dijktraject. Een dijktraject voldoet in zijn geheel wél of niet aan de omgevingswaarde. De daadwerkelijke veiligheidsopgave (dijkversterking) heeft vaak betrekking op delen van het totale dijktraject. Wanneer een HWBP-project wordt opgeleverd, dan is dat deel hoogwaterveilig maar kan het zijn dat nog niet het gehele dijktraject "voldoet aan de omgevingswaarde". Pas als alle veiligheidsopgaves in een dijktraject zijn gerealiseerd, voldoet het gehele dijktraject en wordt de indicator 'voldoen aan de omgevingswaarde' aangepast.
2	Partij voor de Dieren	19	1	Jeroen Achten	In de 5de alinea wordt gesproken over het nieuwe Beleidsplan Waterkeringen. Wij missen daarin het in het bestuursprogramma vastgelegde voornemen om graafwerende maatregelen te gebruiken bij de aanleg, vernieuwing en aanpassing van dijken. In de laatste alinea wordt gesproken over de toenemende kosten van het bestrijden van exoten, zoals de muskus-en beverrat. Ook hier geen woord over preventieve maatregelen om graafschade te voorkomen. De PvdD zou deze ommissie graag gecorrigeerd hebben.	Het nieuwe Beleidsplan Waterkeringen wordt naar verwachting in november 2024 ter vaststelling aangeboden aan het AB. De aangehaalde passage in de begroting betreft een samenvatting van de concrete acties (het zgn uitvoeringsprogramma) die, na vaststelling, voortkomen uit het nieuwe Beleidsplan; bijvoorbeeld het opstarten van onderzoeken. Het beleidsplan zelf bevat veel meer (ontwerp)uitgangspunten, onder andere op het gebied van preventieve maatregelen. Deze worden, na vaststelling van het plan, onderdeel van de reguliere werkwijzen cq projecteisen en zijn om die reden niet separaat benoemd in de begroting. Het voert te ver om alle (ontwerp)uitgangspunten en de implementatie daarvan op te voeren in de begroting.
3	Partij voor de Dieren	21	1.1.3	Josette Van Wersch	Dit Beheerplan " zorgt voor regelgeving van waterkeringen zodat veiligheid, beheer-en onderhoudbaarheid geborgd is". Hoe kan een kade in Sittard, Corio Glana Highlight 20, die in opdracht van de gemeente Sittard-Geleen is uitgevoerd en waarbij WL geadviseerd heeft, 5 tot 6 keer instorten? In ditzelfde project (P115201 en P115203) wordt door WL nog steeds geïnvesteerd. Is dit geen weggegooid geld als de aannemer zijn werk niet goed doet?	Het beheerplan waterkeringen heeft betrekking op waterkeringen, maar deze vraag heeft betrekking op het waterstroom. De uitvoering voor de vervolgfase van dit project (P115203) gaat plaatsvinden door een andere aannemer dan op het reeds uitgevoerde traject van de betreffende kademuur (P115201). We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijke oorzaken van het instorten van de betreffende kademuur. Op basis daarvan hebben we juridische bijstand bij de hand genomen om de mogelijkheden te onderzoeken om de herstelkosten als claim bij de aannemer neer te leggen.
4	Partij voor de Dieren	34	2.2.3	Chrit Wolfhagen	Grondwateronttrekkingen. In de laatste zin staat:" het door gebruikers effectiever omgaan met het onttrokken grondwater is van essentieel belang". Aan welke maatregelen wordt hier gedacht? Dient er ook niet gekeken te worden naar striktere regelgeving omtrent het beperken van het onttrekken van grondwater, zeker in gebieden die grenzen aan natuurgebied?	In de Waterschapsverordening is dit opgenomen in de zorgplicht. Bij vergunningplichtige grondwateronttrekkingen worden in de vergunning voorschriften opgenomen met betrekking tot het efficiënt onttrekken van grondwater. Bijvoorbeeld bij bronbemalingen wordt naast een maximaal te onttrokken hoeveelheid ook een maximale verlaging van de grondwaterstand in de voorschriften opgenomen. Om dit te kunnen monitoren worden debietmeters en peilbuizen voorgeschreven. Het voornemen bestaat in 2025 te komen tot een aangepast beleid op het vlak van grondwateronttrekkingen. In dat kader zal ook aandacht worden besteed aan de door het waterschap te hanteren regelgeving.
5	Partij voor de Dieren	35	2.2.3	Chrit Wolfhagen	Welke data m.b.t. grondwateronttrekkingen worden gemeten en op welke manier? Komen er op termijn meetpunten op alle grondwaterputten in Limburg? Zo ja, hoe lang gaat het duren om dat te realiseren?	Voor alle meld- en vergunningplichtige grondwateronttrekkingen moet jaarlijks, of na beëindiging van de grondwateronttrekking, doorgegeven worden hoeveel grondwater er onttrokken is. In vergunningen en maatwerkbesluiten kunnen voorschriften worden opgenomen met betrekking tot het meten van de grondwaterstanden. Ook deze gegevens moeten periodiek doorgegeven worden aan het waterschap.
6	Partij voor de Dieren	36	P360042	Marc Breugelmans	P360042 ten bedrage van bijna 5 miljoen euro wordt ook in bijlage H niet verder gespecificeerd, terwijl het één van de grootste investeringsposten betreft. Gaarne nadere specificatie van deze investeringspost.	De specificatie van deze post staat op blz. 72.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
7	Partij voor de Dieren	41	3.1 a)	Arnold Jansen	Het percentage KRW-overstorten dat acceptabel is op basis van ecologische toets groeit veel te langzaam. In 2027 voldoet nog maar 52% volgens de tabel. Waarom zit er zo weinig vooruitgang in? Moet hier niet meer inzet van middelen aan besteed worden?	Uitvoering van maatregelen aan overstorten is de primaire verantwoordelijkheid en taak van de gemeenten. Uitvoering is veelal onderdeel van andere complexe herinrichtingsprojecten en kosten daardoor de nodige voorbereidingstijd. De extra inzet van waterschapsmiddelen, als dat bedoeld wordt, kan deze tijd mogelijk iets verkorten maar zal niet leiden tot een significante versnelling van de uitvoering. Zie ook reactie op vraag nr. 10
8	Partij voor de Dieren	43	3.1.4	Arnold Jansen	Welke waterkwaliteitsmaatregelen voor de agrarische sector worden opgepakt in 2025?	Zie H3.1 activiteiten 01, 02 en 03 op pagina 43 en 44
9	Partij voor de Dieren	43	3.1.4	Arnold Jansen	Hier wordt gesproken over nitraatmetingen door LLTB bij 40 percelen per maand. Op pag 42 bovenaan staat in het schema 40 percelen jaarlijks. Wat is het nu?	Het bodemteam van de LLTB geeft bodemadvies en voert nitraatmetingen in de bodem uit bij 40 percelen iedere maand om het verloop van N door het jaar heen te leren kennen. Daarnaast worden er bij 350 boeren in het najaar Nrest monsters genomen om te bekijken of er mogelijk stikstof gaat uitspoelen naar het grond- en oppervlaktewater. Op basis hiervan worden bemestingplannen dan aangepast. Lerend vermogen. Dit gebeurt met DAWimplus geld €695.000. Dit is binnengehaald door WL samen met de LLTB bij het Rijk. Wordt nu beschikt aan de LLTB. VOORSTEL: Tekst in tabel op pagina 42 veranderen in: Aantal agrarische percelen waar 12 keer per jaar een gedetailleerde beoordeling en analyse van de stikstofstatus is uitgevoerd door het bodemteam van de LLTB.
10	Partij voor de Dieren	44	3.1.6	Arnold Jansen	Wat betekent precies dat in 2027 alle riooloverstorten voldoen aan kwetsbaarheid van ontvangend water? Kan WL zich niet proactiever opstellen ten opzichte van de gemeenten en iets meer doen dan alleen de voortgang van de aanpak door de gemeenten te monitoren? Wij denken hierbij aan het doen van concrete voorstellen om de problematiek van de overstorten aan te pakken. Bijvoorbeeld de aanleg van een zinkput achter de uitlaat van een overstort, zodat kwetsbare natuur in een beek niet door de snelle stroming en het rioolafval beschadigd wordt.	Een riooloverstort voldoet aan de kwetsbaarheid van ontvangend water, wanneer het leven in het ontvangend water de tijd heeft om zich te herstellen nadat een riooloverstort heeft plaatsgevonden. Voor kwetsbare wateren geldt dat het leven in het water minimaal 2 jaar de tijd nodig heeft om te herstellen van een riooloverstort. In zeer kwetsbare wateren bedraagt de hersteltijd minimaal 5 jaar. WL handelt al proactief naar gemeenten. Onder het monitoren valt het adviseren of en welke maatregelen nodig zijn om de negatieve effecten van overstorten voldoende te reduceren om de gewenste ecologische kwaliteit te bereiken. Ook bespreken we met de gemeenten de uitdagingen waar zij tegen aanlopen bij de realisatie van maatregelen. We trekken hier samen met de provincie in op.
11	Partij voor de Dieren	45	3.1.7 , 03	Arnold Jansen	Wanneer zullen alle grensoverschrijdende KRW-wateren gemeten zijn? Wordt dit voortaan periodiek gedaan en zo ja met welk interval?	Er wordt momenteel in alle grensoverschrijdende wateren regelmatig waterkwaliteit gemeten. Met het oog op gesprekken met de buurlanden over waterkwaliteit en het inzichtelijk maken van afwenteling, wordt in 2025 een impuls gegeven aan het aantal parameters dat gemeten wordt. Hiermee wordt een beter dekkend beeld verkregen van de KRW-parameters. In het plan dat we eind 2024 gereed zullen hebben, wordt ook uitgewerkt hoe we meer uitgebreide metingen aan de grens verwerken in de reguliere monitoring.
12	Partij voor de Dieren	45	3.2 a)	Arnold Jansen	Is de sprong van 18,9 km in 2026 naar 72,2 km beekherstel in 2027 wel realistisch? In de tabel van beekherstelprojecten zijn 3 projecten pas in de verkenningsfase en zijn vele andere die als planuitwerking gemeld worden afhankelijk van andere instanties of van een HWBP-project. Denkt het DB echt dat al die projecten in 2027 zijn uitgevoerd en zo ja, wat zijn de argumenten hiervoor?	Er zijn veel plannen in voorbereid voor uitvoering. We kunnen geen garanties geven, maar het doel is om dit te gaan halen. Dit is verder gespecificeerd op bladzijde 45 en 46 van de begroting.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
13	Partij voor de Dieren	46	3.2.1, 02	Arnold Jansen	Hoeveel bomen zijn binnen dit plan inmiddels geplant? Hoeveel bomen worden er in 2024 en in 2025 geplant? Hoe verhoudt zich het aantal geplante bomen tegenover het aantal gekapte bomen in de afgelopen 2 jaren?	Het plantseizoen voor bomen begint in oktober, in 2024 zijn er nog geen bomen aangeplant. Een groot deel van de opgave zal worden gerealiseerd door de natuurlijke ontwikkeling van zaailingen te faciliteren. Daar waar dit niet snel genoeg gaat of niet mogelijk is zullen bomen aangeplant worden die elders op een ongewenste plek zijn opgekomen. In het kader van het 100.000 bomenplan word niet bijgehouden hoeveel bomen er gekapt worden in het reguliere beheer en projecten. Binnen projecten worden gekapte bomen zoveel als mogelijk gecompenseerd in het inrichtingsplan.
14	Partij voor de Dieren	47	3.2.2, 01	Arnold Jansen	Bij het stuk over de pilot Groote Molenbeek lees ik niets meer over de rol van Greenport Venlo, terwijl in de tabel van beekherstelprojecten (pag.46) staat dat dit beekherstel " afhankelijk is van Greenport Venlo, die trekker is van dit project." Hoe is die rol van Greenport Venlo precies en in hoeverre beïnvloedt dat de uitvoering van dit project?	De pilot Groote Molenbeek en het beekherstelproject Groote Molenbeek waar over gesproken wordt op pagina 46 zijn twee verschillende en op zichzelf staande projecten. De pilot vindt plaats in Sevenum ter hoogte van de Rieterdijk en het beekherstelproject vindt plaats ter hoogte van Horst. Greenport heeft een compensatieplicht in te vullen vanuit de aanleg van het industrieterrein. Gemeente, waterschap en Greenport proberen binnen dit project een aantal doelen te combineren. Recente ontwikkelingen geven een positieve impuls aan de planvorming.
15	Partij voor de Dieren	47	3.3 a)	Arnold Jansen	Hoe realistisch is het om te verwachten dat eind 2027 de in de tabel genoemde 22 knelpunten zullen zijn opgelost als er in 2026 in totaal nog maar 4 zijn opgelost? 8 knelpunten zijn momenteel nog niet gestart of pas in de verkenningsfase. Daarnaast zouden dan de 10 in uitwerking zijnde knelpunten ook nog allemaal vóór eind 2027 zijn opgelost. Dit lijkt ons een onmogelijke opgave, tenzij hier de komende 2 jaar enorm veel in wordt geïnvesteerd qua mensen en middelen. Hoe denkt WL deze opgave toch te kunnen realiseren? Of doen we er goed aan deze projecten op een realistische tijdslijn te plaatsen?	De benoemde 10 knelpunten zijn onderdeel van lopende projecten (zoals de Geleenbeek-projecten, Bosbeek of Roggelsebeek) of reeds opgestarte projecten (Molen Wylre of Commandeursmolen) en is afronding in 2027 realistisch. Van de genoemde 8 knelpunten vindt nader onderzoek plaats naar nut en noodzaak of nader onderzoek vanwege kans op exoten-verspreiding. De kans wordt reëel geacht dat een of meerdere knelpunten vervallen of door nog onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld door grondverwerving, juridische trajecten, medewerking stakeholders) vertragen. Dat noopt tot keuzes maken in de vorm van herprioriteren en/of heroverwegen van de opgave. Bestuurlijke besluitvorming wordt op dit moment hiervoor voorbereid.
16	Partij voor de Dieren	49	3.3	Chrit Wolfhagen	Wat is de bedoeling van dit Dashboard? Welke gegevens komen daar op te staan? Wordt gebruik gemaakt van ArcGIS Fieldmaps en ArcGIS Dashboards? Is adviesbureau Star Natuur en Buitengebied daarbij betrokken? Welke adviezen heeft WL aan Provincie Limburg gegeven m.b.t. het nieuw op te stellen beverbeleid? Gaat er in 2025 iets veranderen in de praktische uitvoering van het beverbeleid door WL in vergelijking met de huidige werkwijze?	Door het introduceren van een Dashboard verminderen de administratieve lasten voor WL. Op het dashboard komen gegevens zoals de ligging van beverdammen en oeverhopen en hoe vaak we deze bezoeken om werkzaamheden uit te voeren. Het nieuw op te stellen beverbeleid doen we in nauwe samenwerking met de Provincie Limburg. Vooralsnog verandert er niets in de praktische uitvoering.
17	Partij voor de Dieren	49	3.3	Chrit Wolfhagen	Welke "overige exoten" worden bedoeld onder 08 "Ontwikkeling en implementatie van werkprotocollen voor overige exoten" ?	Met 'overige exoten' bedoelen we de exoten die we willen beheersen of elimineren, niet zijnde Grote Watervan of Aziatische Duizendknoop.
18	Partij voor de Dieren	54	4	Arnold Jansen	Derde thema - vergroten maatschappelijke waarde- : in de voorlaatste zin staat dat " de samenwerking in de waterketen omvat 29 van de 31 Limburgse gemeenten". Welke 2 gemeenten doen niet mee en waarom niet?	Dit betreft de gemeente Venray en de gemeente Gulpen-Wittem. In beide gevallen is door ons het aanbod gedaan om samen te werken, maar hebben de gemeenten gekozen om van dat aanbod geen gebruik te maken.
19	Partij voor de Dieren	55	4.1.1	Arnold Jansen	Wat zijn de mogelijkheden voor de rwzi's om de aminopolyfosfonaten afkomstig van wasmiddelen zodanig te zuiveren dat deze niet als glyfosaat in het effluent terecht komen? (zie publicatie van een Duitse studie in Scientias van 29-07-2024)	Allereerst is het een misvatting dat het zeker is dat in RWZI's grote hoeveelheden glyfosaat ontstaan. Op landelijk niveau wordt gekeken naar mogelijkheden om hier meer duidelijkheid in te krijgen. Over de evt. omzetting van aminopolyfosfonaten uit wasmiddelen naar glyfosaat of AMPA is momenteel nog weinig bekend. Het onderzoek is vrij recent gepubliceerd en hier is nog geen verder onderzoek naar gedaan. Ook zijn er nog diverse vraagtekens omtrent de omstandigheden en processen die deze eventuele omzetting op rwzi's zouden veroorzaken. STOWA bekijkt of dit d.m.v. een quick-scan of literatuurstudie verder onderzocht kan worden.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
20	Partij voor de Dieren	55	4.1.1	Arnold Jansen	Wat zijn de mogelijkheden voor de rwzi's om PFAS te zuiveren? Wat zijn eventueel onder de vlag van de Unie van Waterschappen de mogelijkheden om de uitstoot van PFAS in Nederland terug te dringen? Is het aansluiten bij de door advocatenkantoor Knoops aangespannen rechtszaak tegen de lozing van PFAS een mogelijkheid?	In binnen- en buitenland lopen diverse onderzoeken naar mogelijkheden om PFAS te verwijderen uit water, die worden in de gaten gehouden, er is nog geen sluitende oplossing. Op de laatste vraag kan op dit moment nog geen antwoord worden gegeven.
21	Water Natuurlijk	5	voorwoord	Chrit Wolfhagen	Graag een overzicht van alle wettelijke regels/taken/verplichtingen/bepalingen/voorschriften, waar het nieuwe WL (WL/WBL) zich, in het kader van de nieuwe omgevingswet, bij de uitvoering van haar taken, aan moet houden	de Omgevingswet heeft in het algemeen geen nieuwe taken en daarmee samenhangende bevoegdheden toebedeeld aan het waterschap. De enige bevoegdheid die nieuw is ten opzichte van de "vroegere" Waterwet is de bevoegdheid van het algemeen bestuur voor het aanwijzen van percelen voor onteigening.
22	Water Natuurlijk	55	4	Saskia Borgers	Welke extra financiële middelen worden er beschikbaar gesteld voor toezicht en handhaving in vergelijking met voorgaande jaren? Wordt verwacht dat deze middelen in de praktijk voldoende zullen zijn om de gewenste doelen te bereiken?	Toezicht en handhaving is geen bevoegdheid en taak van WL/WBL. Hier zullen dan ook m.i. in de begroting geen financiële middelen aan beschikbaar worden gesteld. Dit is een taak van gemeente en provincie, mogelijk wel op basis van advies vanuit WBL/WL.
23	Water Natuurlijk	55	4	Arnold Jansen	Welke aanvullende maatregelen, naast financiële investeringen, worden overwogen om meer inzicht te krijgen in indirecte lozingen en om de handhaving van bestaande vergunningen te verbeteren? Is er in dit kader ook overwogen om intensiever samen te werken met omgevingsdiensten?	We onderzoeken de mogelijkheden om via een data-analyse meer inzicht te krijgen in de meest water-bezwaarlijke lozingen. Aanvullend lopen er enkele landelijke initiatieven en onderzoeken naar de verschillende varianten van samenwerking tussen organisaties waarin de kosten en baten worden afgewogen. Op basis hiervan kan een toekomstige samenwerking efficiënt en effectief worden vormgegeven. Graag benadrukken we dat de verantwoordelijk voor indirecte lozingen bij gemeenten en omgevingsdiensten liggen.
24	Water Natuurlijk	80	6	Saskia Borgers	Hoe wordt bij het versterken van het relatiebeheer rekening gehouden met samenwerking met andere overheden en buurlanden? Welke specifieke stappen worden er ondernomen om gezamenlijke projecten en grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen, met name op het gebied van waterbeheer en het realiseren van gecombineerde doelen?	Relatiebeheer werkt nauw samen met buitenlandcoördinatoren, programma's en projecten worden integraal afgestemd, zoals bijvoorbeeld bij interreg- en gebiedsgerichte projecten.
25	Water Natuurlijk		6	Marc Breugelmans	Op hoeveel worden de totale juridische kosten begroot, uitgesplitst naar reguliere juridische adviezen, juridische procedures, verwachting bij doorzetting van de procedures naar de hoogste rechtbank. Wat wordt het tijdsbeslag intern hierbij (FT). Dus graag een overzicht -c.q. compleet beeld, van de interne en externe kosten m.b.t. de verwachte kosten, hoe zijn die kosten gedekt?	Juridische kosten voor advies alsook proceskosten worden in de regel zoveel mogelijk ten laste van een project of de aansprakelijkheidsverzekering gebracht. Dit betreft uitsluitend extern gemaakte kosten. De inzet van eigen juristen wordt verder niet bijgehouden waardoor het niet kwantificeerbaar is. In het verlengde hiervan is geen integraal inzicht te geven van de gemaakte kosten.
26	Water Natuurlijk		6	Marc Breugelmans	Wat zijn de onderwerpen die in juridische procedures belanden, in welke samenhang staan ze tot het beleid	Het merendeel van de gevoerde procedures hebben betrekking op (hoger)beroepszaken tegen projectplannen, schade als gevolg van wateroverlast en nadeelcompensatie.
27	Water Natuurlijk		6	Marc Breugelmans	Wat waren de juridische kosten hiervoor in de vorige begroting, wat zijn toen de reële kosten hiervoor geweest (uitgesplitst naar aard van de juridische werkzaamheden, onderwerpen en intern tijdsbeslag)	Op deze vraag kan geen exact antwoord gegeven worden, omdat juridische kosten niet als afzonderlijke post zijn opgenomen in de begroting. De trend van de afgelopen jaren is wel dat de kosten van externe juridische inzet steeds hoger worden door de complexiteit van de vraagstukken en de toenemende juridificering binnen de samenleving die een hogere inzet van (eigen) juristen vraagt. Zie verder het antwoord op vraag 25.
28	Water Natuurlijk		6	Marc Breugelmans	Hoeveel FTE zijn hierbij verloren gegaan, welke andere kosten heeft dat met zich meegebracht, zoals 'out-of-pocket', herstel kosten, onverwachte bijsturing van projecten. Op welke wijze worden programma's hierdoor vertraagd.	De voortgang van een programma of project is van meerdere factoren afhankelijk, waaronder het al dan niet geconfronteerd worden met eventuele juridische procedures, zoals het aantal juridische procedures tegen benodigde vergunningen, grondaankopen of aanbestedingen, zodat niet een-op-een een relatie is te leggen tussen een mogelijke vertraging en een juridische procedure.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
29	Water Natuurlijk	32	2	Josette van Wersch	Het Waterschap beoordeelt iedere 6 jaar modelmatig of het watersysteem nog voldoet aan de normering wateroverlast zoals vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening. Graag een overzicht van de meest recente beoordelingen en de uitkomsten daarvan.	December 2023 is de toetsing van de eerste twee stroomgebieden gestart, voor de Geul en Oostrumse Beek - Loobeek. Afronding is voorzien eind 2024. De resultaten van de watersysteemtoets worden verwerkt in onze knelpuntendatabase. Elk jaar in het eerste kwartaal wordt de knelpuntendatabase ter besluitvorming aan het DB voorgelegd en daarin zijn de resultaten van de watersysteemtoets te herleiden.
30	Water Natuurlijk	34	2	Chrit Wolfhagen	In 2027 onttrekken we minder water dan door de neerslag wordt aangevuld. Hoe haalbaar is deze doelstelling? Is er op korte termijn niet veel meer actie vereist, zoals verplichte registratie van grondwaterputten en het bijhouden van verbruik?	De grondwaterputten van grondwateronttrekkingen in de bufferzones grondwaterafhankelijke natuur, diepe grondwateronttrekkingen en ondiepe grondwateronttrekkingen > 10 m3 uur en buiten de bufferzones grondwaterafhankelijke natuur zijn geregistreerd. Ook is het verplicht het verbruik bij te houden, zie de beantwoording van vraag 5. De grondwaterputten waaruit mag worden onttrokken voor beregning van open teelten in de landbouw moeten ook nu al geregistreerd zijn. Ook moeten de onttrokken hoeveelheden jaarlijks geregistreerd en gerapporteerd worden. Dit jaar is gestart met een pilot om de registratie te verbeteren. Vanwege de vele neerslag wordt overwogen de pilot volgend jaar voort te zetten om een beter beeld van het gebruik van de nieuwe registratie beter te kunnen beoordelen. De doelstelling dat in 2027 minder wordt onttrokken dan er aan neerslag valt is gesteld met het oog op bescherming van de grondwatervoorraad. Het voornemen bestaat om in 2025 een convenant af te sluiten met alle grondwater onttrekkende partijen om vervolgens te komen met nieuwe bindende beleidsafspraken
31	Water Natuurlijk	46	3	Arnold Jansen	100.000 bomenplan: eerder begrepen wij dat er alleen was voorzien in natuurlijke bosontwikkeling, nu vernemen we dat er ook actief gaat worden aangeplant. Wat heeft tot deze aanpassing geleid?	Er is geen sprake van een aanpassing. Het faciliteren van spontane opkomst heeft ecologisch gezien de voorkeur, op plekken waar dit niet snel genoeg gaat of niet mogelijk is, worden bomen aangeplant. Die bomen worden geoogst op ongewenste plekken waar spontane opkomst onwenselijk is (bijvoorbeeld midden in een buffer) of van plekken waar dermate veel spontane opkomst is dat de bomen te veel concurrentie zullen ondervinden.
32	Water Natuurlijk	22		Chrit Wolfhagen	De Vlinderstichting en Groenkeur hebben richtlijnen voor ecologisch beheer. Kleurkeur Groen richt zich op het beheer van bermen, dijken en groenstroken. Kleurkeur Blauw richt zich op het ecologisch beheer van watergangen. Worden de waterkeringen beheerd en onderhouden volgens de richtlijnen van Kleurkeur Groen?	Het groen dat wij beheren buiten onze watergangen, beheren wij in het gedachtegoed van de Kleurkeur Groen. Voor verdere informatie verwijzen we u naar de stand van zaken van de memo inzake Kleurkeur Groen en Blauw, zoals voorbij week met u gedeeld.
33	Water Natuurlijk	31		Chrit Wolfhagen / Josette	a. In een krantenartikel gepubliceerd in De Limburger van 30 augustus 2024 wordt vermeld dat WL in het Heuvelland onder meer graften zal aanleggen om water vast te houden. Hoe wordt deze maatregel vormgegeven? Wordt in navolging van de Stimuleringsregeling Water vasthouden landbouwpercelen Zuid – Limburg een stimuleringsregeling voor de aanleg van graften en andere natuurlijke maatregelen opgesteld? Wordt deze regeling ook opengesteld voor natuurorganisaties? b. Krijgt de Stimuleringsregeling water vasthouden landbouwpercelen Zuid – Limburg in 2025 een vervolg? c. In het verleden is met agrariërs overeengekomen per vierkante meter ongeveer 10 mm extra water vasthouden. Dit is circa 10 mm extra ten opzichte van de maatregelen die al worden genomen om erosie te bestrijden. Hoe ver staat het met de nakoming van deze overeenkomst? Wij hebben begrepen dat deze afspraak niet wordt gemonitord. Is WL voornemens in 2025 deze afspraak te monitoren en te onderzoeken hoeveel mm water inmiddels extra wordt vastgehouden?	A: Wij vermelden het aanleggen van graften niet in onze begroting. We zijn niet voornemens om een stimuleringsregeling voor graften op te zetten. Er zijn op dit moment diverse mogelijkheden voor bedrijven en organisaties via de Provincie Limburg om graften aan te leggen. B: Binnenkort wordt duidelijk wat er definitief overblijft na de openstelling 2024 maar we verwachten nog ongeveer de helft. Er zijn nog een aantal wijzigingsverzoeken die afgehandeld worden. Daarna volgt de evaluatie van de stimuleringsregeling, waarbij ook gekeken wordt of een nieuwe openstelling vergelijkbaar met de afgelopen periode voorgesteld wordt. C: Er zijn in het verleden geen afspraken gemaakt met agrariërs. Bij aanvang van WIB is er als ambitie gesteld om 10mm extra water vast te houden in het landelijk gebied door de eigenaren van grond. Ook agrariërs hebben aangegeven zich in te willen zetten om extra water vast te houden en de LLTB zet zich mee in om hier aandacht op te vestigen. De ambitie om extra water vast te houden is er nog steeds maar we weten ondertussen (o.a. door proeven op de proefboerderij) dat de 10mm niet altijd te becijferen is door allerlei redenen. Denk daarbij aan wisselende teelten, seizoensafhankelijk en tijdsperiode afhankelijk in het jaar. We zien dan ook geen meerwaarde in de monitoring hiervan.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
34	Water Natuurlijk	34		Chrit Wolfhagen	a. Ingevolge de Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening is Waterschap Limburg verplicht alle grondwateronttrekkingen te inventariseren. Het is WaterNATUURLIJK bekend dat grondwateronttrekkingen thans door WL worden geïnventariseerd. Hoe ver staat het met deze inventarisatie? Wanneer wordt de inventarisatie afgerond? Wat wordt de volgende stap? Waterschap Limburg heeft nog geen grondwaterbeleid. Mag het AB in 2025 een samenhangend beleidsvoorstel grondwater en droogte tegemoet zien? En, neemt WL in 2025 maatregelen grondwateronttrekkingen rondom natuurgebieden te beperken bijvoorbeeld bij de Peel? b. Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet maakt grondwater deel uit van het watersysteem. Dit houdt in dat Waterschap Limburg een grotere rol heeft ten aanzien van het beheer van grondwater. WL is niet langer alleen verantwoordelijk voor de kwantiteit van het grondwater, maar ook voor de kwaliteit van het grondwater. Mag het AB in 2025 een beleidsvoorstel tegemoet zien dat gericht is op het verbeteren van de grondwaterkwaliteit?	Wij verwachten in Q3 2025 met een voorstel hieromtrent in uw AB te komen.
35	Water Natuurlijk	40		Chrit Wolfhagen	Het water is schoon en wateren zijn natuurlijk ingericht blz. 40 begroting. Wordt gehandhaafd op bufferstroken langs beken en sloten?	Het waterschap is niet bevoegd te handhaven op naleving van de regels ter zake de bufferstroken. De NVWA is in deze het bevoegde gezag.
36	Water Natuurlijk	103		Marc Breugelmans	Tabel: kengetal/indicator blz. 103 van de begroting. De toelichting op de ontwikkeling van het belastingvolume (de laatste regel in de tabel) ontbreekt. Mogen wij alsnog een toelichting ontvangen?	Een toelichting op de meerjarenraming als basis voor de ontwikkeling van het belastingvolume is terug te vinden in Hoofdstuk 7 'De meerjarenraming 2025-2030 en de ontwikkeling van het belastingvolume' (blz. 137).
37	Water Natuurlijk	129		Saskia Borgers	Personeelslasten: blz. 129 van de begroting De personeelslasten bedragen 97,37 miljoen Euro. Hoeveel bedragen de kosten voor tijdelijke inhuur? Hoe is het gesteld met het voornemen meer mensen in vaste dienst te nemen en daarmee te besparen op de kosten van inhuur van tijdelijk personeel?	Er is in de begroting 2,53 mln opgenomen voor inhuur. De inzet om de inhuur te beperken door medewerkers in dienst te nemen heeft de continue aandacht. Daar waar het mogelijk is -mede in relatie tot de krappe arbeidsmarkt en de opgave van het Waterschap- wordt inhuur vervangen voor in dienst. Inhuur is echter ook waardevol voor het Waterschap om een ontstane situatie incidenteel op te lossen. En soms ook omdat inhuur door een nieuw perspectief, aanvullende kennis of ogen van buiten toegevoegde waarde heeft. In het SPP dat in 2025 wordt opgepakt zullen we formuleren waar externe capaciteit nodig is en waar(om) we kiezen voor eigen personeel.
38	Water Natuurlijk	138		Marc Breugelmans	Belastingvolume watersysteemheffing en Zuiveringsheffing. Blz. 138 begroting. Kan het jaar 2023 worden toegevoegd aan de reeks, zodat de permanente niveaustijging van 2023 naar 2024 inzichtelijk wordt?	De stijging van het totale belastingvolume 2023 naar 2024 blijkt uit de tabel met kengetallen/indicatoren op blz. 103. en bedroeg 23,9%. Om de omvang van de tabel op blz 138 te beperken is op deze plek het verloop vanaf het lopende begrotingsjaar 2024 geschetst.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
39	LV50	5		Marc Breugelmans	U stelt op het einde van de pagina "Laat ons niet bouwen... zal leiden." Ondanks dat LV50 deze mening ook is toebedeeld lijkt het wel een zeer kortzichtig statement in onze huidige tijd. Een extra regel met bijvoorbeeld "Ondanks onze scherpste op het gebied van water is het Waterschap Limburg niet blind voor andere opgave waar Limburg voor staat zoals een woningcrisis en zullen wij waar het wel mogelijk is of te maken is door maatregelen andere overheden ondersteunen met onze kennis en kunde op het gebied van water." We zien bijvoorbeeld de toon die u gebruikt op blz 17 veel beter en integraler mbt deze opgave.	Bedankt voor uw suggestie.
40	LV50	6		Arnold Jansen	U stelt bij afvalwater dat u onderzoek gaat doen naar het verdere zuiveren van afvalwater voor industrie en landbouw. Later op blz. 53 geeft u aan er meer mee bezig te zijn maar niet concreet. De motie van afval naar grondstof van VVD, 50 PLUS, Lokaal Limburg, Waterbelang, fractie bedrijven en fractie ongebouwd heeft u de opdracht gegeven om tot een realistisch plan van aanpak te komen op dit gebied. Dit was eind 2020, wanneer is het plan van aanpak afgerond en op welke manier gebruikt u deze voor de transitie naar decentraal zuiveren waar dit realistisch mogelijk is? Wanneer bent u begonnen aan de pilot en wanneer wordt deze opgeleverd en aan het AB getoond? Welke onderwijs instellingen, mede overheden bedrijven en partijen uit de agrarische sector zijn zoals de motie oproept betrokken? Welke RWZI's/ gebieden blijken uit het plan van aanpak geschikt te zijn te vervangen door goedkoper decentraal zuiveren met eventueel terugleveren aan industrie en landbouw? Zijn deze potentiële locaties ook gekoppeld aan ons asset managementplan? Gezien de opdracht uit de motie vragen wij ons af, is de motie volledig uitgevoerd of welke delen zijn nog in uitvoering?	In de waterketenstrategie 2040 wordt integraal gekeken naar de uitdagingen, opgaven, behoeften van bepaalde gebieden/regio's, staat van de assets. Hierin komt de afweging voor evt. verdere zuivering voor landbouw of industrie ook aan bod. Decentraal zuiveren is hierin ook een middel en geen doel op zich. In de Nereda Verdygo Package Plant (NVPP) in Weert wordt onderzocht welke bijdrage dit systeem kan leveren aan het decentraal produceren van hoogwaardig gezuiverd water voor hergebruik in landbouw, industrie of natuur. Naar onze mening is in de beantwoording van de motie ook ingegaan op de door u gevraagde aspecten.
41	LV50	10		Marc Breugelmans	Het volledig aanspreken van onze reserves was broodnodig en de fractie van LV50 is verheugd dat we weer een gezonde reserve opbouwen voor onze financiële stabiliteit. Wat heeft ons Waterschap van deze situatie geleerd en welke afspraken maakt u met het AB of wilt u voorstellen wanneer dergelijke situatie zich voordoet dat onze reserve snel slinkt? Wij zouden bijvoorbeeld willen zien dat grote dalingen uitgesmeerd over 4-5 jaar hersteld worden.	Het aanspreken van het weerstandsvermogen was onvermijdelijk vanwege een aantal onverwachte ontwikkelingen die we niet eerder in onze begroting hadden ingeprijsd. Daarnaast was de omvang en samenloop dusdanig dat we die tegenvallers niet in onze reguliere exploitatie konden opvangen. In dit soort situaties is actief informeren en reageren nodig om het weerstandsvermogen te gaan herstellen, passend bij het risicoprofiel van ons waterschap. Wij zijn van mening dat wij samen met uw bestuur via het Kadernotaproces 2024 en het begrotingsproces 2024-2029, een gedegen en zorgvuldig proces hebben doorlopen in de afweging van de te nemen maatregelen voor het herstelplan. In die processen zijn verschillende scenario's (qua looptijd, effecten en risico's) besproken en afgewogen met uw bestuur. De commissie Begroting en Verantwoording heeft op voorstel van de portefeuillehouder Financiën, met het oog op het voeren van een verantwoord financieel beleid, de voorkeur uitgesproken voor het huidige 2 -jaren herstelplan. Die voorkeur is vervolgens overeenkomstig verwerkt en doorgerekend. Het leereffect is vooral dat we bevestiging hebben gevonden in het feit dat de strategie om met deze situatie om te gaan, de juiste was. Bij tegenvallers blijft het noodzakelijk om direct te acteren.
42	LV50	20		Chrit Wolfhagen	U geeft aan dat we naar onze dijken kijken met oog voor biodiversiteit. Wat zijn de totale kosten voor het stukje biodiversiteit, hoeveel daarvan komt uit wettelijke verplichtingen en hoeveel hebben we autonoom als WL in gang gezet? Zijn er mede overheden waar we kosten op verhalen en zo ja hoeveel van onze kosten worden daarmee afgedekt?	Het bevorderen van biodiversiteit is geen wettelijke verplichting, maar onze ambitie die wij integreren in ons dagelijks beheer en onderhoud.

Nr.	Fractie	Pag.nr. begroting	Programma nr.	Portefeuillehouder	Vraag	Antwoord
43	LV50	86		Marc Breugelmans	Correctie kwijtschelding is een bedrag van bijna 9 miljoen, wat zijn de precieze financiële gronden voor kwijtschelding? Kan WL deze zelf aanpassen? Welke collega waterschappen hebben ook een kwijtscheldingsregeling en welke hebben dat niet? Indien kwijtschelding niet zou worden toegepast door het waterschap kunnen mensen dan van andere faciliteiten gebruik maken voor de betaling, bijvoorbeeld bijzondere bijstand? Zijn de kosten van waterschapsbelasting meegenomen in de opbouw van sociale voorzieningen zoals de bijstand, met andere woorden heeft het rijk er rekening mee gehouden dat deze bedragen normaal betaald dienen te worden of altijd kwijtschelding worden aan lage inkomens?	1. De hoogte van het bedrag volgt uit de opgegeven prognoses van de Bsgw die het kwijtscheldingsbeleid namens het waterschap uitvoert. Op grond van artikel 144 van de Waterschapswet bedraagt de kwijtscheldingsnorm 100%. Bij een inkomen dat gelijk of lager is dan 100% van het norminkomen (bijstandsnorm) vindt volledige kwijtschelding plaats. We verlenen alleen kwijtschelding voor de watersysteemheffing voor ingezetenen en de zuiveringsheffing voor particulieren. (zie par. 4.5 blz. 90 Begroting 2025). 2. Het bedrag is een resultante van het kwijtscheldingsbeleid. 3. Alle waterschappen een kwijtscheldingsregeling. 4. In sociale voorzieningen zijn geen vergoedingscomponenten opgenomen ter compensatie voor waterschapsbelastingen.